

**PERUSTUSLAKIVALIOKUNNAN
LAUSUNTO 57/2006 vp**

**Hallituksen esitys laiksi sähköturvallisuuslain
muuttamisesta**

Talousvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 24 päivänä lokakuuta 2006 lähettäessään hallituksen esityksen laiksi sähköturvallisuuslain muuttamisesta (HE 230/2006 vp) valmistelevasti käsiteltäväksi talousvaliokuntaan samalla määrännyt, että perustuslakivaliokunnan on annettava asiasta lausunto talousvaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitussihteeri Sari Rapinoja, kauppa- ja teollisuusministeriö
- professori Veli-Pekka Viljanen.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- lainsäädäntösihteeri Laura Nordenstreng, oikeusministeriö
- professori Teuvo Pohjolainen

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sähköturvallisuuslakia. Esityksen mukaan sähköturvallisuuslain muutoksella ja sähköturvallisuuslain nojalla annettavalla valtioneuvoston asetuksella sähkölaitteiden ja -laitteistojen sähkömagneettisesta yhteensopivuudesta pantaisiin täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi sähkömagneettisesta yhteensopivuudesta 2004/108/EY. Direktiivi koskee laitteistojen sähkömagneettista yhteensopivuutta. Ehdotetun lain tavoitteena on varmistaa, että laitteistojen

sähkömagneettinen yhteensopivuus on tasoltaan riittävä.

Direktiivin edellyttämien lainmuutosten lisäksi ehdotetaan, että eräitä sähköturvallisuusviranomaisen toimivaltuuksia täsmennettäisiin.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 20 päivänä heinäkuuta 2007.

Esitykseen ei sisälly säätämisyjärjestysperusteluja, joten hallitus näyttää lähtevän siitä, että esitys voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Asetuksenantovalta

Valtioneuvosto voi lakiehdotuksen 2 §:n 6 momentin perusteella säätää sähkölaitteiden ja -laitteistojen turvallisuudesta ja sähkömagneettisesta yhteensopivuudesta, niihin kuuluvista markkinoille saattamisesta ja käyttöönnotosta, olennaisista vaatimuksista, laitteiden vaatimustenmukaisuuden arvioinnista ja suojatoimenpiteistä.

Sääntelyä on arvioitava perustuslain 80 §:n mukaisten asetuksenantovaltuuksien valossa. Sen mukaan lailla on kuitenkin säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan kuuluvat lain alaan. Jos kysymys on perusoikeusrajotuksista, tulee niiden perustua lakiin. Tähän liittyy kielto delegoida perusoikeuksien rajoittamista koskevaa toimivaltaa lakia alemmalle tasolle (PeVM 25/1994 vp, s. 5/I, PeVL 11/1999 vp, s. 2/II). Asetuksenantaja voidaan kuitenkin lailla valtuuttaa antamaan tarkempia säännöksiä yksilön oikeuksiin ja velvollisuuksiin liittyvistä vähäisistä yksityiskohdista. Valtuuttavan lain on tällöin täytettävä täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden vaatimukset (HE 1/1998 vp, s. 131—132). Sääntelyllä on merkitystä myös perustuslain 18 §:ssä mainitun elinkeinovapauden kanalta.

Valtuuteen viitataan lakiehdotuksen 9 §:ssä, 13—15 §:ssä, 27 §:ssä, 33 §:ssä ja 47 §:ssä. Valtuutus on lähes rajoittamaton, eikä sitä ole rajattu direktiivin edellyttämään sääntelyyn. Tässä tapauksessa valtioneuvoston asetuksella ehdotetaan säädettäväksi yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista. Lisäksi sääntelyssä vaikuttaisi olevan päällekkäisyyttä (esim. lakiehdotuksen 26—27 § ja asetusehdotuksen 11 §). Esimerkiksi esityksen liitteenä olevan asetusehdotuksen 5 §:ssä on sähkölaitteen markkinoille saattamis- ja käyttöönottovaatimukset. Asetusehdotuksen 6 §:ssä säädetään sähkölaitteiden ja laitteistojen vapaasta liikkuvuudesta. Sähkölaitteiden on asetusehdotuksen 7 §:n perusteella

täytettävä liitteessä I mainitut sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevat olennaiset vaatimukset. Laite voidaan asetusehdotuksen 11 §:n nojalla poistaa markkinoilta, kieltää sen markkinoilletulo tai rajoittaa sen vapaata liikkuvuutta. Kiinteiden asennusten vaatimustasosta on säännökset asetusehdotuksen 14 §:ssä. Lakitekniisesti ehdotettu sääntely on varsin sekava.

Ehdotettujen velvollisuuksien, vaatimusten ja rajoitusten tulee täyttää perusoikeusrajoitusten yleiset edellytykset, kuten lailla säätämisen vaatimus sekä täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden vaatimus. Perustuslakivaliokunta edellyttää, että lakiehdotuksen 2 §:n 6 momentin asetuksenantovaltuutta täsmennetään siirtämällä lakiin keskeiset säännökset niistä — nyt asetusehdotuksen 5—7 §:ään, 11—12 §:ään ja 14 §:ään sisältyvistä — edellytyksistä, jotka sähkölaitteen tai laitteiston tulee täyttää ennen markkinoille saattamista ja käyttöönottoa, laitteiden poistamista markkinoilta sekä niiden vapaan liikkuvuuden rajoittamista. Tämä on myös edellytys lakiehdotuksen käsittelemiselle tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Muuta

Lakiehdotuksen 14 §:n 1 momentissa ja 15 §:n 1 momentissa valtuutetaan ministeriö antamaan tarkempia määräyksiä ja vahvistamaan erityisiä sähkölaitteen merkkejä. Voimassa olevan lain 4 §:n 7 kohdan mukaan laissa sekä sen nojalla annetuissa säännöksissä ja määräyksissä tarkoitetaan ministeriöllä toimivaltaista ministeriötä siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään. Perustuslakivaliokunta pitää perustuslain 119 §:n 2 momentista johtuvista syistä asianmukaisena, että voimassaolevan lain 4 §:n 7 kohtaa muutetaan siten, että asianomainen ministeriö yksilöidään suoraan laissa (PeVL 49/2006 vp, s. 3/I, PeVL 28/2004 vp, s. 5/I, PeVL 12/2004 vp, s. 3/I, HE 1/1998 vp, s. 174/II).

Lakiehdotuksen 13 §:n 1 momentin perusteella sen, joka Suomessa pitää kaupan tai luovuttaa toiselle sähkölaitteita, on voitava osoittaa, että ne ja niiden valmistus täyttävät 5 §:ssä säädetyt,

2 §:n 6 momentin nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädettyt sekä 6 §:n nojalla määrättyt vaatimukset. Sähkölaitteen rakentajan on lakiehdotuksen 17 §:n 1 momentin mukaan luovutettava vaatimuksenmukaisuuden osoittamiseksi tarvittavat asiakirjat sähkölaitteiston haltijalle, jonka puolestaan on säilytettävä nämä asiakirjat laitteiston käyttöänsä ajan. Vaikka sääntely osaksi sisältyy jo voimassa olevaan lakiin, on jossain määrin epäselvää, koskevatko mainitut velvollisuudet minkä tahansa sähkölaitteen luovuttajaa tai haltijaa vai pelkästään tukku- ja vähittäiskauppaa tai maahantuojaa. Lakiehdotuksen perusteluissa asiakirjojen säilyttämismuutokset näyttäisi koskevan kiinteän asennuksen vastuuhenkilöitä. Sääntelyä on valiokunnan mielestä täsmennettävä.

Esityksessä ei ole säätämisyjärjestysperusteluja. Perustuslakivaliokunta vakavasti kiinnittää valtioneuvoston huomiota siihen, että hallituksen esitykseen tulee ottaa jakso "Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys", jos lakiehdotus sisältää säännöksiä, joiden perustuslainmukaisuutta on syytä arvioida. Jakso on sisällytettävä esitykseen, vaikka perustuslakikysymyksiä olisi

käsitelty muualla esityksessä. Perustuslakivaliokunta on puoltanut sitä, että rajatapauksissa säätämisyjärjestysjakso pikemminkin sisällytetään esitykseen kuin jätetään siitä pois. Säätämisyjärjestysperustelut tarjoavat eduskunnalle tärkeää informaatiota, jonka avulla keskeisesti arvioidaan esityksen käsittelemisen tarpeellisuus perustuslakivaliokunnassa (PeVM 2/2001 vp, s. 3—4 ja Lainlaatijan perustuslakiopas, oikeusministeriön julkaisu 2006:11, s. 8—9). Ne omalta osaltaan jouduttavat lakiehdotuksen käsittelyä eduskunnassa. Sama koskee lakiesityksen tarkastuttamista valtiosääntöoikeudelliselta kannalta ennen sen antamista eduskunnalle.

Lausunto

Lausuntonaan perustuslakivaliokunta esittää,

että lakiehdotus voidaan käsitellä tavalisen lain säätämisyjärjestyksessä, jos valiokunnan sen 2 §:n 6 momentista tekemät valtiosääntöoikeudelliset huomautukset otetaan asianmukaisesti huomioon.

Helsingissä 24 päivänä tammikuuta 2007

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

vpj. Arja Alho /sd
Hannu Hoskonen /kesk
Roger Jansson /r
Johannes Koskinen /sd
Annika Lapintie /vas
Outi Ojala /vas
Reino Ojala /sd

Klaus Pentti /kesk
Markku Rossi /kesk
Simo Rundgren /kesk
Arto Satonen /kok
Seppo Särkiniemi /kesk
Jan Vapaavuori /kok
vjäs. Veijo Puhjo /vas.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Kalevi Laaksonen.